

Цигански шансон или „Дългият път към дома“

На 21 март в рамките на Дните на франкофонията Посолството на Република България представи във Френския институт в Прага документалния филм на режисьора Боряна Пунчева „Дългият път към дома“. Вечерта беше открита от посланика на Френската република Жан Пиер Асвазадурян и посланика на Република България Лъчезар Петков. „Дългият път към дома“ е отличен с наградата на сдружение „Академика 21“ на ХХ издание на българското документално и анимационно кино „Златен ритон“ (б.ред.)

С любопитство тръгнах към прожекцията на „Дългият път към дома“ на режисьорката Боряна Пунчева, воден от покана на посолството на Република България. С този филм то се бе включило в Дните на франкофонията, организирани от Френския културен институт в Прага. Познавах режисьорката като актриса от общата ни младост, гледал съм я в няколко игрални филма и съм я запомнил. Най-ярката ѝ роля, за която навярно всеки се сеща, бе в незабравимата комедия на Иван Андонов „Дами канят“. Характерна, органична, непринудена, с нещо закачливо в усмивката и в очите, впечатлява и буди симпатии. Знаех, че се изявява и на режисьорското поприще и исках да я видя и в другите ѝ творчески измерения. Останах очарован! „Дългият път към дома“, е историята на един млад български ром, която силно напомня приказката за грозното патенце. Осиновен от французи, измъкнал се от гетото в Орландовци и израсъл в друг свят, пред вас застава един одухотворен, елегантен млад европеец и само матовият цвят на лицето издава произхода му. Невероятно хрумване и страхотна находка създателите на филма да попаднат на кадри от преди петнайсетина години, на които виждате как младата жена със сълзи и ридания оставя сина си в Дома за деца „Света София“, да тръгнат оттам и да проследят съдбата на осиновеното дете, за да го върнат като младеж в обятията на родната му майка, но вече като чужд в родната среда. Това е обобщен разказ, илюстриран и с други подобни случаи, за

Кадър от филма „Дългият път към дома“

драмата на много изоставени деца, осиновени от чужденци. Драма или късмет? Как бе казал нашият мъдър народ? „Роди ме мамо с късмет, па ме хвърли на смет!“

Филмът поражда противоречиви въпроси в много аспекти, отговорите на които трудно могат да се открият в съвременна България. Това, че главните герои са роми, още по-ярко откроява неговото послание за хуманизъм и правото на щастие за всекиго. Ах, колко човештина има в този филм! Като обединяваща, любяща прегръдка в неговите кадри е присъствието на г-жа Мирена Пенчева – юристката, сърцата жена, която е посветила живота си на тези деца с трудна съдба и която помага на младежа от Франция да се срещне с майка си. Каква топлина, майчинство, всеотдайност излъчва тази жена.

Заслугата е естествено и на оператора Цветан Недков, чиято камера деликатно, ненаатрапчиво следи емоциите и реакциите на героите, а достойнствата на режисурата са в това, че разказът тече естествено, гладко, вълнуващо, с ритъм и мярка. Филмът

се гледа на един дъх, с овлажнели очи и прониква в сетивата като добър шансон, цигански шансон. А той не може да се разкаже, той трябва да се изживее! Надявам се това кинооткривение да стигне до широката българска публика, а и да се надяваме, че ще зарадва и българската диаспора в Прага при следващия фестивал на българското кино, който от няколко години успешно организира в чешката столица БКИ.

Не успях да видя други филми на режисьорката Боряна Пунчева. Те са повече от двайсет – „Детска градина“, „Портретът на една героиня“, „Тя и тримата“, „Генко“. Това, което много ме зарадва, е успешното участие на „Дългият път към дома“ в ХХ-ия фестивал на българското документално и анимационно кино „Златният ритон“ през есента на 2013 година в Пловдив. Филмът има вече 10 международни отличия, което достойно защитава авторитета на съвременното ни документално кино пред света.

Васил Самоковлиев